

EGE BÖLGESİ'NDE KÖY ÖĞRETMENİ-TARIM İLİŞKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

(A Research on the Relationships between Teachers in Villages and Agriculture in Aegean Region in Turkey)

Prof. Dr. Osman GÖKÇE*

Arş. Gör. Serkan DURMAZ**

Zi. Müh. Özgür KARAKUŞ***

ÖZ

Köy öğretmeni köy toplumunun bir parçasıdır. Bu nedenle de kırsal kalkınmanın bir aktörü olabilir. Bu olasılık İzmir örneği ile test edilmiştir. Bugünkü köy öğretmenin böyle bir rol üstlenmesi için koşulların uygun olmadığı görülmüştür. Bu sonuca göre bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler : Kırsal kalkınma, köy öğretmeni, tarım

ABSTRACT

A teacher in a village is an important member of the village community. For this reason, he/she might play an important role in rural development. This possibility is tested with a case study in Izmir. We found out that conditions today are not appropriate for the teachers in villages to play such a role. Some propositions are presented based on this result.

Key Words : Rural development, teacher in village, agriculture

1.GİRİŞ

1.1. Konunun Önemi

Kırsal kalkınma kavramının içeriğindeki en temel öge **tarımsal kalkınmadır**. Çünkü kırsal kesimin en temel uğraşı tarımdır. Eldeki verilere göre, Türkiye genelinde kırsal kesimdeki toplam 4 741 818 olan aile (hanehalkı) sayısının %85.75'i tarımla uğraşmaktadır (**DİE, 1991**). Bu oran, gelişmiş bölgelerden az gelişmiş bölgelere doğru gidildikçe daha da artmakta ve örneğin, içinde Adıyaman ve Tunceli'nin de bulunduğu bölgede %92.09'a kadar çıkmaktadır.

Diğer yandan, köy öğretmeni Cumhuriyet'in başından bu yana kırsal kalkınmanın baş aktörlerinden birisi ve belki de birincisi olarak görülmüştür. Nitekim köylüye ABECE'yi öğreten millet mektepleri, gezici eğitim sergileri, iki yıllık köy öğretmen

okulları, eğitim kursları, üç yıllık köy öğretmen okulu denemeleri ve **Türk köyünü canlandırmak** üzere kurulmuş olan Köy Enstitüleri bu anlayışın süregiden birer örnekleridirler.

Bunun yanında, ülkemiz için kırsal kalkınma ve bunun alt başlıklarından birisi olan tarımsal kalkınma, dün olduğu gibi bugün de önemini korumakta ve öyle görülüyor ki çok kısa olmayan bir gelecekte de bu durum devam edeceğe benzemektedir. Dolayısı ile, tarımsal kalkınmamızdaki çeşitli rollerin yani yapılacak işlerin neler olduğu ve bu işleri üstlenebilecek aktörlerin kimler olabileceği sorularının yanıtları da aynı oranda önem taşımaktadır. Bu soruların yanıtları aranırken de, yine geçmişte olduğu gibi günümüzde de, köy öğretmenleri ilk akla gelen gruptan birisi olmaktadır.

1.2. Çalışmanın Amacı Ve Önemi

* Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

** Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

*** Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

Bu çalışmada, kırsal kalkınma ya da tarımsal kalkınmada köy öğretmenlerinin etkin bir rol sahibi oldukları ya da olabilecekleri bir varsayımdır. Bu varsayımın sınanması da eldeki çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır. Bu çerçevede olmak üzere, çalışmanın amacı şöylece özetlenebilir :

1) İzmir ili köy öğretmenlerinin, tarımsal kalkınma açısından önemli görülen özelliklerinin belirlenmesi.

2) İzmir ili köy öğretmenlerinin görev yaptıkları yerde köy, köylü ve tarımla olan ilişkilerinin saptanması.

3) İzmir ili köy muhtarlarının köy öğretmenlerine bakış açısı ve köy öğretmeninden beklentilerinin ortaya konması.

ştir.

4) İzmir ili örneği ile, köy öğretmenin tarımsal kalkınmadaki yerinin irdelenmesi.

Araştırmanın sonuçlarının kırsal kalkınma alanında çalışan planlamacılar, uygulamacılar ve diğer araştırmacılar tarafından kullanılabileceği ve yararlı olabileceği düşünülmektedir

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın evreni İzmir ili köy öğretmenleri ve köy muhtarlarıdır. Bu evrenden basit tesadüfi yöntemle çekilen örneklem Çizelge 1’de verilmi

Çizelge 1. Araştırmanın Örnekleme

İli	İlçesi	Köy Sayısı	Öğretmen Sayısı
“	Aliağa	6	12
“	Bayındır	8	16
İzmir	Bergama	9	13
“	Kemalpaşa	4	10
“	Kiraz	5	6
“	Menderes	3	7
“	Menemen	4	8
“	Ödemiş	8	7
“	Tire	7	19
“	Torbali	6	9
Toplam	10 İlçe	60	107

Araştırmanın materyali, bu örnekleme göre, köy öğretmenleri ve köy muhtarları ile yüzyüze yapılan anketler ile konuya değgin kaynak taramasından elde edilen verilerden oluşmaktadır. Köy muhtarları ile her biri 18 soru kümesinden oluşan 60 ve köy öğretmenleri ile de yine her biri 28 soru

kümesinden oluşan 107 anket olmak üzere toplam 167 anket yapılmıştır. Anketler 2001 yılı kasım-aralık ayları içerisinde gerçekleştirilmiş ve anket verileri bilgisayar ortamında çeşitli sayısal yöntemlerle değerlendirilmiştir.

3. KÖY KALKINMASI VE ÖĞRETMEN

3.1. Geçmişteki Durum

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin Büyük Millet Meclisi, daha 20 Nisan 1924 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nu bile kabul etmeden önce 18 Mart 1924 tarihinde 442 nolu Köy Kanunu'nu çıkarmıştır. O yıllarda, 1927 Sayımına göre, 63 ilimiz, 328 ilçemiz ve 40600 bucak ve köyümüz vardı. Yine o yıllarda nüfusumuzun %75. 78'i de köylerde yaşamaktaydı.

Bugün de yürürlükte olan bu yasanın 20, 23 ve 44. maddeleri şöyledir :

“Madde 20- Her köyde bir köy derneği, bir köy muhtarı, bir de ihtiyar meclisi bulunur...”

“Madde 23- köyün imamı ile muallimi veya başmuallimi ihtiyar meclisinin her zaman azasıdır...”

“Madde 44-

1) İhtiyar meclisi köylüye ait işleri konuşur ve hangi işlerin köylü tarafından kendileri çalışarak doğrudan doğruya ve hangi işlerin para ile veya ırgat ile görülebileceğine karar verir.

2) ...lüzumu halinde köy sınırı içindeki gayrimenkulleri değer pahası ile satın alır.

3) Tarlası olmayan veya yetişmeyen köylüye köyün sınırı içinden boz haliden bir parça ayırıp verir...

4) Köylünün kaçır gün çalışacağını kestirir.

5) Köy işi için beher köylüye haline göre salınacak paranın ne olacağını keser.”

Köy ihtiyar meclisi en az haftada bir defa toplanır ve köy işlerini en çok gerekli olandan başlayarak ve sıraya koyarak yaptırır.

Görüldüğü gibi, 442 sayılı yasa köy öğretmenini köyün yönetiminde de

yetkilendirmiş ve ona çocuk eğitimi dışında başka görevler de yüklemiştir.

Köy öğretmeni ile ilgili bu anlayış ve köy öğretmeninden köy adına beklentiler yalnızca 442 sayılı yasa ile sınırlı kalmamış ve bu konuda daha sonraki yıllarda da çeşitli girişimler ve uygulamalar görülmüştür.

Bu girişimlerden birisi, 1925 tarihli ve 789 sayılı yasaya göre kurulan **Köy Öğretmen Okulları**'dır. Bu okullarda, köyün özelliklerine göre öğretmen yetiştirilmesi amaçlanıyor ve öğleden önce genel bilgi dersleri, öğleden sonra da tarım ve el sanatları dersleri işleniyordu. Tarım dersleri, özellikle hububat, sebze, bağcılık gibi konular çoklukla tarla ve bağda yapılıyor ve okulun sebze ve bağ işlerini öğrenciler yerine getiriyordu. Bu okullar 1932-33 döneminde kapatıldı (**ÖZGEN, 1991**).

Bu girişimlerden bir diğeri **Millet Mektepleri**'dir. Yasası 1929'da çıkarılmıştır. Yasaya göre, 15-45 yaşları arasındaki yetişkinlerin bu mekteplere devam etmesi zorunluydu ve dersler okullarda, kahvelerde, cezaevlerinde, evlerde, bir ağacın altında ya da köyün herhangi bir yerinde yapılmaktaydı. Millet Mektepleri 1942'de kapanmıştır (**BALAMİR, 1982**).

Hiç kuşkusuz ki bu girişimlerin en önemlisi 17 Nisan 1940 yılında kurulan **Köy Enstitüleri**'dir. Verilen bilgilere göre, Köy Enstitüleri'nin amacı **Türk köyünü canlandırmaktır**. Köyün canlanması da, yalnızca çağdaş üretim yöntemleri ile tarımsal verimin artırılıp köyün varsıllaştırılması değil, aynı zamanda köylünün kendisi ve çevresi ile ilgili yurttaşlık haklarının bilinciyle donatılmasıdır (**ÖZGEN, 1995**).

Köy Enstitüleri, köy okulu çıkışlı sağlıklı çocukları almakta ve öğretmenler arasında da Orta Tarım Okulu çıkışlılar bulunmaktaydı. Dersler arasında tarla tarımı (10 saat), bahçe tarımı (20 saat), sanayi bitkileri tarımı (4 saat), zootekni (8 saat), kümes hayvancılığı (2 saat), arıcılık-

ipekböcekçiliği (5 saat) ve balıkçılık-su ürünleri (4 saat) bulunmaktaydı (YÜCEL, 1995). Bu okullar 1953 ders yılı sonunda kapatıldı.

Kırsal kesim-öğretmen ilişkileri konusunda yukarıda kısaca özetlenen bu gelişmeler, kırdaki örgün temel eğitimin köye özgü eğitim olması gerekliliğine inanan ve bunu savunan bir temel görüşün olağan bir sonucu olarak görülmektedir (BALAMİR, 1982). Dün olduğu gibi bugün de tartışılan bu görüşün gerekçeleri şunlardır:

1) Köye özgü eğitim ya da kırsallaştırılmış temel eğitim, yurt ve dünya geleceği bakımından yaşamsal bir konu olan tarımsal kalkınmayı sağlayabilecektir.

2) Kırsal nüfus öğrendiklerini uygulama olanağı bulacak ve böylelikle öğrenme eylemi anlam kazanacaktır.

3) Eğitim bir gereksinimdir. Gereksinimler ise koşullara göre değişir. Kırsal koşullarla kentsel koşullar farklı olduğu için eğitim de farklı olmalıdır.

Diğer yandan, Köy Enstitüleri'nin İlköğretmen Okullarına dönüştürülmesi ile köye özgü eğitim anlayışı değişmiştir. Bu değişikliğe de şu gerekçeler gösterilmektedir :

1) Henüz hangi çalışma alanını seçeceği bilinmeyen çocukları, daha baştan kırsal uğraşılara yönlendirmek uygun değil. Kırsal uğraşılar, kırsal uğraşmayı seçme olasılığı olan bireylere değil bu uğraşmayı seçmiş olan bireylere öğretilmelidir.

2) Kırsal çocuklar, temel eğitimde kırsal uğraşmaları öğrenmek için zaman tüketirlerse ileri eğitimde kentsel çocuklarla aralarında ve aleyhlerine eşitsizlik ortaya çıkar.

3.2. Günümüzdeki Durum

Günümüze gelindiğinde de, köy kalkınması ve öğretmen ilişkileri bağlamında durum şöyledir :

1) Günümüz Türkiye'sinde öğretmen yetiştirmeyi büyük oranda **Eğitim Fakülteleri** üstlenmiş durumdadır. Bu fakültelerin

a) **Sınıf Öğretmenliği,**

b) **Türkçe Öğretmenliği,**

c) **Sosyal Bilgiler Öğretmenliği,**

d) **Fen Bilgisi Öğretmenliği**

e) **Bilgisayar ve Teknolojileri Öğretmenliği**

olmak üzere 5 bölümü bulunmaktadır. Bu bölümlerin ders programları incelenmiştir. Bu programlarda doğrudan doğruya köy, köy yönetimi, köy ya da kırsal kalkınma ve tarım konularını içeren herhangi bir ders adı yoktur. Yalnızca 4 yıllık tüm eğitim-öğretim dönemi için 6-9 saat arasında değişen seçmeli dersler bulunmaktadır. Yani bu tür konular işlenmek istenirse bu çapta bir olanak vardır.

Dolayısı ile, bugünkü öğretmen yetiştirme politikaları içinde **köye özgü öğretmen yetiştirme** anlayışı yoktur yargısına varılabilir.

2) Bugünkü İlköğretim Okulu ders programları da incelenmiştir. Bu programlarda da doğrudan doğruya köy, köy yönetimi, köy ya da kırsal kalkınma ve tarım konularını içeren bir ders adı bulunmamaktadır. Ancak programda 4. sınıftan başlamak üzere, İş Eğitimi adı altında toplam 12 saat ve Seçmeli Ders olarak da yine toplam 12 saat ders bulunmaktadır (MEB, 1991).

İş Eğitimi ders konuları (paket üniteler) 71 adettir. Bunların 15 adedi **Tarım Paket Üniteleri'dir**. Bunlar şunlardır :

1. İlimizde Tarım	6. Ormancılık	11. Sığır Yetiştiriciliği
2. Tavukçuluk	7. Toprak Muhafaza ve Sulama	12. Koyun Yetiştiriciliği
3. Sebzeçilik	8. Meteoroloji	13. İpekböcekçiliği
4. Süs Bitkileri	9. Tarla tarımı	14. Arıcılık
5. Meyvecilik	10. Bağcılık	15. Su Ürünleri

Diğer yandan, öğretim yılı başında okulun ve çevrenin koşulları ve öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinimleri doğrultusunda velilerin görüşleri de dikkate alınarak oluşturulan Seçmeli Dersler listesinde tarım, turizm, el sanatları vb. konular da bulunabilmektedir.

3) Olaya bugün yürürlükte olan Milli Eğitimle ilgili yasalar çerçevesinde bakıldığında da, öğretmen-tarım ilişkilerine değgin ayrıntılı hükümlere rastlanılmamaktadır. Ancak, 222 sayılı İlköğretim Yasası'nda "Her köy okulunun bitişiğinde ya da yakınında 2 dekardan az ve 10 dekardan çok olmamak üzere bir uygulama bahçesi bulunur" denmekte ve okula ait arazilerin imece ile işletileceği bildirilmektedir (Md. 64-66).

4. ANKET BULGULARI

4.1. Muhtar Anketleri

1) Örneğe giren 60 köye değgin bazı özellikler şöyledir :

- Ortalama nüfus : 778.5
- " hane sayısı : 232.4
- " hane halkı nüfusu : 3.4
- " ilçeye uzaklık : 15.6 km
- " ile uzaklık : 83.8 km.

-Yetiştirilen ürünler (Önem sırasına göre) : Zeytin, pamuk, buğday, tütün, mısır, bostan.

2) Muhtarların verdikleri bilgilere göre, 60 adet köyden yalnızca 4 adet köyde öğretmenlerden ancak bazıları tarımla uğraşmakta ve yalnızca 2 köyde öğretmen köylünün tarımsal faaliyetlerine yardımcı

olmak için çaba göstermektedir. Oysa 14 muhtar, bu konuda öğretmenlerden daha fazlasını beklediklerini de açıklamışlardır.

Diğer yandan 34 muhtar, hiç değilse düşünce alış-verişi, sosyal faaliyetler, kütüphane işleri, resmi işler, kurslar vb. gibi tarım dışı konularda öğretmenler köye ve köylülere katkıda bulunabilirlerdi ve fakat bulunmuyorlar biçiminde görüş bildirmişlerdir.

3) Muhtarlar, köylerinin tarımsal sorunları önem derecesine göre şöylece sıralamışlardır

-Sulama sorunları	%26.1
-Örgütsüzlük	%4.5
-Ürün fiyatlarının düşüklüğü	%12.0
-Amaç dışı arazi kullanımı	%4.5
-Girdi fiyatlarının yüksekliği	%12.0
-Çevre kirliliği	%3.3
-Bilgi eksikliği	%8.7
-Arazi yetersizliği	%3.3
-Kredi yetersizliği	%7.6
-Sorun yok	%2.2
-Pazarlama sorunları	%5.4
-Diğerleri	%5.9
-Teknoloji yetersizliği	%4.5
-TOPLAM	%100.0

4) Muhtarlara göre, bağlı buldukları tarım örgütleri görevlerini ancak %30.9 düzeyinde yerine getirmektedirler. Muhtarlar, tarım örgütlerinde çalışan ziraat mühendislerine de tam not 10 üzerinden 4.8 not vermişlerdir.

4.2. Öğretmen Anketleri

1) Kendileri ile anket yapılan öğretmenlerin %57.0'ı erkek, %81.3' ü evli, %69.2'si fakülte mezunu ve yaş ortalaması 34.5'tir.

2) Öğretmenlerin %57.3'ü Ege Bölgesi dışı doğumlu, ortalama öğretmenlik süresi 9.5 yıl, ortalama çalıştığı yer sayısı 2.5 ve bir yerde ortalama çalışma süresi 3.8 yıldır.

3) Köy öğretmenlerinin %14.9'u ilde, %48.7'si ilçede ve %36.4'ü de köyde oturmaktadır. Köyde oturmayan öğretmenlerin ilde oturanları ortalama 83.8 km ve ilçede oturanları da yine ortalama 15.6 km olmak üzere tamamı ortalama 31.6 km uzaklıktan okullarına gelip gitmektedirler.

4) Öğretmenlerin ortalama aile büyüklüğü 3.3 kişi olup %9.3'ü annesi, %7.4'ü babası ve %5.6'sı da kardeşleri ile birlikte yaşamaktadırlar.

5) Öğretmen eşlerinin %36.9'u ev hanımı konumunda bulunmakta ve öğretmenlerin de %4.8'i bir ek iş yapmakta.

6) Bir gönenc(refah) göstergesi olarak öğretmenlerin sahip oldukları ev eşyası ve araç-gereç varlığı saptanmıştır. Buna göre durum şöyledir :

- Evinde buzdolabı bulunanlar % 100.0
- Evinde TV bulunanlar %100.0
- Evinde çamaşır makinesi bulunanlar %92.5,
- Evinde müzik seti bulunanlar %84.1 ,
- Evinde bulaşık makinesi bulunanlar %58.9,
- Evinde bilgisayar bulunanlar % 18.7,
- Binek arabasına sahip olanlar %59.8 (arabaların ortalama yaşı 7.4 yıl).

7) Öğretmenlerin %38.3'ü kendi evlerinde, %32.7'si kirada ve %29.0'ı da hizmet evlerinde oturmakta olup oturlan evlerin %12.4'ü 2 odalı, %50.6'sı 3 odalı, %37.0'ı da 4 odalıdır. Ortalama oda sayısı ise 3.2'dir.

Isınmada %45.8 oranında kömür sobası, %25.8 oranında odun sobası, %10.8 oranında kalorifer, %7.5 oranında elektrik sobası, %5.8 oranında tüplü soba, %3.5 oranında gaz sobası ve %0.8 oranında da klima kullanılmaktadır.

8) Köy öğretmenleri köyün genel sorunlarını ve tarım-çiftçi sorunlarını Çizelge 2'deki gibi sıralamaktadır.

Çizelge 2. Köy Öğretmenlerine Göre Köy Sorunları

Köy Sorunları	(%)	Tarım-Çiftçi Sorunları	(%)
Eğitim	18.9	Pazarlama	25.1
Ulaşım	12.6	Bilgisizlik	15.4
Ekonomi	10.9	Girdiler	8.7
Sulama	10.9	Teknoloji Eksikliği	6.7
Altyapı	7.4	Sulama	6.2
Kanalizasyon	5.1	Kredi	6.2
İçme Suyu	4.0	Arazi Parçalılığı	4.1
Temizlik	4.0	Plansız Üretim	3.6
İnsani İlişkiler	2.3	Verim Düşüklüğü	3.1
Örgütlenme	2.3	Tek. Eleman Eksikliği	3.1
Teknoloji Eksikliği	1.7	Top. Tah. Yapılmaması	3.1

Pazarlama	1.7	İklim	1.5
Elektrik Kesintisi	1.1	Üretim Riski	1.5
İşsizlik	1.1	Kötü Politika	1.1
Diğerleri	16.0	Diğerleri	10.6
Toplam	100.0	Toplam	100.0

Buna göre, öğretmenler en önemli köy sorununu kendi alanları yani eğitimle ilgili sorunlar olarak görmekte ve büyük olasılıkla köylerde oturmadıkları için ulaşım sorununu da ikinci sırada köy sorunu olarak belirtmektedirler. Öğretmenlerin %1'den daha az önem derecesinde gördüğü diğer köy sorunları arasında ise **halkın güdüsüzlüğü, dağınık yerleşim, sinek, çocukların psikolojik sorunları, beslenme, ağaçlandırma, sağlık** vb sorunlar bulunmaktadır.

Yine bu çizelgeye göre öğretmenler, tarım-çiftçi sorunları arasında ürün pazarlamasını birinci sıraya yerleştirirken

ikinci sırada bilgi eksikliğini önemli görmektedirler. Diğer tarım-çiftçi sorunları arasında da **sermaye yetersizliği, çevre kirliliği, tembellik, değişik ürünler yetiştirilmemesi** vb sorunlar dile getirilmektedir.

9) Öğretmenlerin 4'dü çalıştıkları köyde olmak üzere toplam 22'si yani %21.0'ı tarımsal uğraş içerisinde de bulunmakta ve bu %21.0'ın %4.8'ini bahçe tarımı, %3.9'unu zeytincilik, %2.9'unu hayvancılık ve %1.9'unu da tütün oluşturmaktadır.

10) Öğretmenlerin ziraat mühendisleri ile ilgili düşünceleri Çizelge 3'te görülmektedir.

Çizelge 3. Köy Öğretmenlerinin Ziraat Mühendisleri Hakkındaki Değerlendirmeleri

Not	Güven (%)	Deneyim (%)	Çiftçilerle iletişim (%)	Çiftçilere yararlılık (%)	Bilgi (%)
1	10,64	9,68	22,11	22,34	10,00
2	5,32	6,45	16,84	4,26	3,33
3	8,51	11,83	9,47	6,38	3,33
4	12,77	7,53	4,21	7,45	4,44
5	10,64	12,90	6,32	11,70	5,56
6	9,57	7,53	10,53	5,32	12,22
7	10,64	17,20	9,47	11,70	8,89
8	14,89	13,98	7,37	7,45	16,67
9	9,57	4,30	7,37	13,83	18,89
10	7,45	8,60	6,32	9,57	16,67
Top	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Ort	5,63	5,55	4,51	5,32	6,78

Not : (1) en düşük, (10) en yüksek nottur.

Buna göre, öğretmenler ziraat mühendislerinin bilgi düzeylerini iyi derecede değerlendirirken güven ve deneyim düzeylerini orta derecede görmekteyler. Ayrıca, ziraat mühendislerinin çiftçilerle iletişim kurma ve onlara yararlı olma düzeylerini de biraz önce belirtilen özelliklerden daha düşük düzeyde bulmaktadırlar.

11) Köy öğretmenlerinin %25.8'i köy kökenli olmaları, %25.8'i kendi deneyimleri, %9.0'ı yayınlar, %7.7'si eğitimini alarak ve %7.7'si de tarımcılardan öğrenerek toplam %75.8'i tarım teknikleri konusunda bilgi sahibi olduklarını bildirmişlerdir.

12) Size göre köy öğretmenin tarıma ve çiftçiye ne gibi katkıları olabilir biçimindeki bir soruya karşılık alınan yanıtlar Çizelge 4'te verilmiştir.

Çizelge 4. Köy Öğretmenin Tarıma Ve Çiftçiye Yapabileceklerini Düşündükleri Katkı

Katkı biçimi	Yanıt Frekansı	Yanıt %'si
Öğrencilere tarımsal eğitim verebilir	69	29,49
Okula ait alanlarda örnek çalışma yapabilir	68	29,06
Tarım örgütlerine yardımcı olabilir	29	12,39
Doğrudan bilgi aktarımı yapabilir	28	11,97
Tarımsal uygulamalarla çiftçiye örnek olabilir	28	11,97
Çiftçi ve ailelerine kurs verebilir	12	5,13
Toplam	234	100,00

Bu çizelgeye göre, köy öğretmenlerinde, niyet ve sözveri(vaat) düzeyinde olmak üzere, tarıma ve çiftçiye yardımcı olma eğiliminin bulunduğu söylenebilir.

13) Çiftçilerin öğretmenlerden ne bekledikleri ve şimdiye dek ne tür isteklerde buldukları konusunda alınan yanıtlar Çizelge 5'te verilmiştir.

Çizelge 5. Köy Öğretmenlerine Göre Çiftçilerin Kendilerinden Beklentileri

	Frekans	%
Yok	87	82,08
Çocukların eğitimi	8	7,55
Resmi işler konusunda danışmanlık	3	2,83
Okuma-yazma kursu	2	1,89
Ekonomik yardım	2	1,89
Tarım konusunda bilgi	2	1,89
İş döneminde çocuklara izin	1	0,94
Kütüphane	1	0,94
Toplam	106	100,00

Bu çizelgeden de anlaşılacağı gibi, köy öğretmenleri köylülerin kendilerinden önemli bir beklentilerinin bulunmadığını yani

14) Acaba köy öğretmenleri, temel görevleri olan öğrenci eğitimi dışında ve gönüllü olarak köye ve köylülere ne gibi

çiftçilerin gözünde kendilerinin yerinin önemsenmediğini düşünmektedirler.

hizmetlerde bulunabilirlerdi? Bu konu ile ilgili olarak yöneltilen soruya öğretmenlerin verdikleri yanıtlar Çizelge 6'da özetlenmiştir

Çizelge 6. Köy Öğretmenlerinin Köyde Gönüllü Olarak Yapabileceklerini Düşündükleri Hizmetler

Hizmet Alanları	Yanıt Frekans	%
Yok	36	33,03
Danışmanlık	11	10,09
Sağlık	10	9,17
Okuma-yazma kursu	7	6,42
Sosyal faaliyet	7	6,42
Çocuklara okul dışı eğitim	5	4,59
Biçki-dikiş ve benzeri kurslar	4	3,67
Destekleyici	4	3,67
kırda çalışma	3	2,75
Kütüphanecilik	3	2,75
Örgütlenme	3	2,75
el işi	2	1,83
Tarımsal uygulamalar	2	1,83
ürün toplama	2	1,83
köylüler yasal hakları konusunda bilgi	2	1,83
suyu olmayanlara su çıkarmak	2	1,83
kadınların eğitimi	2	1,83
Toplam	109	100,00

Çizelgeden de anlaşılacağı üzere, köy öğretmenlerinin %33'ü köy için gönüllü bir hizmete istekli değiller. Öğretmenlerin %10'u, danışmanlık, %9'u sağlık ve %6'sı da okuma-yazma konusunda gönüllü hizmet verebileceklerini bildirmişlerdir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmadan aşağıdaki sonuçlar çıkarılmıştır :

1) Günümüzde, bazı politik söylemlerin ve ölü mevzuat hükümlerinin dışında, uygulamada **köye özgü eğitim anlayışı** tümü ile terkedilmiştir.

2) Başka bazı araştırmalarda da görüldüğü gibi, artık köy öğretmenleri köylünün yasal ve çoğu zaman da doğal lideri

3) Bugünün köy öğretmenleri, öğretmene kırsal kalkınmada öncü rol veren anlayışa göre yetiştirilmiş öğretmenlerden tümü ile farklıdır. Bu sonuç daha önce yapılmış başka bazı araştırmaların sonuçları ile de örtüşmektedir (KAPLAN ve Ark.1993-ÖZGEN, 1993-ERÇELEBİ, 1993).

4) Bugünün köy öğretmenleri, köy toplumunun kalkındırılmasında rol alabilecek koşul ve olanaklardan da yoksundur.

5) Bugünkü koşullar çerçevesinde, tarım-öğretmen ilişkilerinden tarım ve köy kalkınması adına olumlu beklentiler içerisinde bulunmamak gerekir.

Bu sonuçlar da dikkate alınarak şu temel öneride bulunmaktadır :

durumunda olan muhtarlarca köy ve kırsal kalkınma için etkin ve öncü bir rol sahibi olarak görülmemektedir (GÖKÇE, 1995).

Köy öğretmeni köy toplumunun bir üyesidir. Bir toplumun kalkındırılmasında da o toplumun tüm üyeleri tüm yetenekleri ile görevli olmak zorundadır. Köyün temel uğraşı olan tarımın geliştirilmesi ve köy kalkınmasında, köy toplumunun bir üyesi olan köy öğretmenin gücünden ve yeteneklerinden yararlanmamak ülke adına da, köy adına da, tarımsal ve kırsal kalkınma adına da akıl almaz bir savurganlıktır. Bu nedenle, köy öğretmenin köy toplumu ile yeniden bütünleşmesi ve köy öğretmenin de katkısı ile köy toplumunun kent toplumu ile bütünleşmesinin sağlanması için, bütüncül bir yaklaşımla yeni bir düzenlemeye gerek vardır.

KAYNAKÇA

- BALAMİR, N., 1982, Kırsal Türkiye’de Eğitim Ve Toplum Yapısı, ODTÜ T6-06-82, Ankara.
- DİE, 1991, Genel Tarım Sayımı Muhtarlık Anketi Geçici Sonuçları, S. TSİD TRM 86, Ankara.
- ERÇELEBİ, H., 1993, Köy Enstitülerinin Çağdaş Eğitim Yöntemine Katkıları, Dikili Belediyesi Kültür Yayınları, İzmir.
- GÖKÇE, O., 1995, İzmir İli Kırsal Kesiminde Çevre Sosyolojisi Konusunda Bir Araştırma, E. Ü. Araştırma Fonu, 93-ZRF-015 Nolu Proje, İzmir.
- KAPLAN, M. Ve Ark., 1993, Çağdaş Eğitim Ve Köy Enstitüleri, Dikili Belediyesi Kültür Yayınları, İzmir.
- MEB, 1991, İlköğretim Okulu İş Eğitimi Programı, S. 2449-228, Ankara.
- ÖZGEN, B., 1991, Köy Enstitülerinde Uygulanan Eğitim-Öğretim İlke Ve Yöntemleri, Duyallar Matbaası, İzmir.
- ÖZGEN, B., 1993, Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri, Dikili Belediyesi Kültür yayınları, İzmir.
- ÖZGEN, B., 1995, “Genel Boyutları İle Köy Enstitüleri Eğitimi” , Köy Enstitüleri Ve Tarım, TMMOB Ziraat mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yayını, İzmir.
- YÜCEL, T., 1995, “Köy Enstitülerinde Tarım Programları Ve Uygulamalar” , Köy Enstitüleri Ve Tarım, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir şubesi Yayını, İzmir.